

УДК 74.01

СУЧАСНІ ПРИЙОМИ ВЕРСТКИ ТА ДИЗАЙНУ ЯК ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПРИЙНЯТТЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Корнієць Н.В., магістр, кафедра МСТ, ХНУРЕ

Вовк О.В., доцент, кафедра МСТ, ХНУРЕ

***Анотація.** В даній роботі розглянуті основні сучасні тенденції графічного дизайну та відповідні прийоми верстки друкованих видань. Виявлені основні вимоги до видань навчального характеру та виділено їх спільні риси з розглянутими прийомами. Проаналізовано доцільність використання розглянутих прийомів як засобів для підвищення ефективності сприйняття інформації.*

***Ключові слова:** ВЕРСТКА, ДИЗАЙН, СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА.*

Стиль дизайну друкованих видань в значній мірі залежить від виду літератури та цільової аудиторії. Сучасні тенденції дизайну та вподобання молодого покоління диктують нові умови для оформлення навчальних посібників та підручників. Сприйняття інформації з екрану гаджетів розвиває звичку та обумовлює ефективне засвоєння навчального матеріалу із застарілого класичного підручника.

Метою роботи є визначення прийомів верстки та графічного оформлення, які можна доцільно застосовувати для розробки сучасних навчальних видань.

Задачею сучасного дизайнера є зробити видання максимально зручним та привабливим для читача. Основною проблемою дизайну спеціалізованих видань є погіршенні якості сприйняття при застосуванні сучасних авангардних прийомів верстки та графічного оформлення. При різноманітності навчальної літератури – від одноколірних методичок – до повнокольорових підручників та наочних посібників, можна сформулювати загальні вимоги до дизайну. Чітка структуризація видання, ретельний підбір шрифтів і відповідність оформлення спрямованості видання або його стильова модифікація.

Можна виділити спільні риси у поставлених вимогах та тенденціях сучасного дизайну. Простота, лаконізм, логічна та доцільна декоративність, чіткість конструкції всіх елементів оформлення, пропорції смуги набору і полів, контрастні співвідношення чорного і білого, застосування «вільного» незадрукованого простору в загальній композиції, якісні ілюстрації та ін.

Швейцарський дизайн, дадаїзм, баухаус. Течії дизайну 20-го століття, які стають передовими для натхнення сучасників, підкреслюють типографіку, шрифти без зарубок, геометричні форми, прості лінії, об'єм і колір. Використання цих стилей найдоцільніше в оформленні обкладинок, форзаців, фронтиспісу, авантитулу, шмуцтитулів (типові сторінки у різних частинах структури книги).



Рисунок 1 – Використання сучасних тенденцій дизайну в оформленні обкладинок

Асиметрія сітки. Робота з асиметрією повинна бути, як це не іронічно, добре прорахована. Щоб створити відчуття балансу в асиметричному дизайні, важливо переконатися, що жодна частина сторінки не є більш «важкою». Використання великих зображень ідеально балансується з текстом, простором і іншими елементами. Враховуючи різноманітність навчальної інформації (графіки, таблиці, формули, ілюстрації) асиметрія сторінок є зручною основою для створення дизайну сторінок та розворотів у цілому.



Рисунок 2 – Асиметрія у верстці підручника

Типографіка без зарубок (гротески, рубані шрифти). На сьогодні більшість людей віддає перевагу шрифтам без зарубок. Перевага рубаних гарнітур полягає в тому, що вони однаково якісно сприймаються при різному кеглі, від великого до найдрібнішого. Витонченість та геометричність вдало поєднуються з іншими елементами наповнення підручника – формулами, графіками, таблицями та ін.

«Вільний» (білий) простір. Сучасний та ефективний інструмент для збалансування візуальних елементів і організації контенту для поліпшення візуальної комунікації між модулями. Надлишок інформації заважає збереженню фокусу уваги, що є важливим фактором при засвоєнні навчального матеріалу. Макро-простір – великий простір між основними смисловими блоками контенту, оточує всі елементи та управляє фокусом уваги читача. Мікро-простір – між рядками і абзацами заспокоює і дає можливість оку не стомлюватись при швидкому переміщенню.

Виключка тексту по лівому краю (флагова верстка). Акуратна форма рваного краю більш знайома зору, переважно весь контент який переглядає сучасний користувач оформлена так, щоб не перенапружувати увагу, не викликати обтяження надмірністю прямих ліній. Використання чітких геометричних форм буквально у вигляді квадратних блоків тексту унеможлиблює баланс при побудові форм асиметричної верстки, сильно обмежує застосування цікавих композиційних рішень. При цьому, занадто рівний край починає походити на виключку за форматом, а занадто рваний – руйнує форму текстового блоку та заважає сприйняттю інформації.

Стиль намальованих від руки зображень. Переважну кількість схем та додаткових графічних елементів можна яскраво подати у вигляді скетчу. Стиль недосконалих малюнків приваблює цільову аудиторію молодого покоління, які зберігають атмосферу ненав'язливості при сприйнятті інформації. Можна використовувати такі малюнки, щоб залучати увагу, підкреслювати основні моменти, об'єднувати блоки інформації між собою, наповнювати видання єдиним стилем.

Яскраві кольори. За допомогою акцентного кольору у заголовках або декоративних елементах можна створити впорядковану логіку для читача, сформувані відповідність певних блоків матеріалу до його наповнення, закласти певну асоціативність та підсвідому реакцію читача на інформацію. Наприклад, виділення основних понять яскравою позначкою допомагає швидко зосередити увагу та запам'ятати прочитане. Психологія сприйняття кольорів та їх вплив на людину різного віку розширює застосування цього прийому та його доцільність.

«Двокольоровість». «Менше – значить більше» – концепція, де дизайнер використовує яскраві елементи з відтінком або сильним контрастом, але не більше двох-трьох кольорів. Ця тенденція є ідеальним вибором для створення більш доступного видання до друку через його вартість.

Оп-арт. Художня течія, що використовує різні оптичні ілюзії, засновані на особливостях сприйняття плоских і просторових фігур. Вони дають глядачеві враження руху, прихованих зображень, деформації поверхні. Прості елементи з відповідним ефектом можуть слугувати для пояснення або як самостійні ілюстрації. Ефект зображень може стати надзвичайно вдалим засобом для привернення уваги читача або, навпаки, відпочинком для мозку між модулями різної інформації.

Таким чином, сучасні графічні прийоми верстки та дизайну варто брати до уваги при розробці макету видання навчального посібника або підручника для вищого навчального закладу.

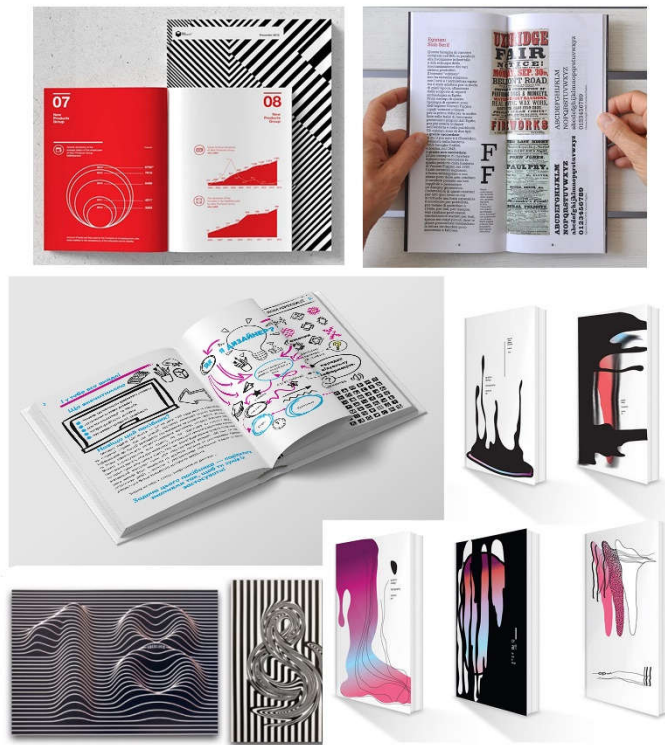


Рисунок 3 – Сучасні тенденції в графічному оформленні видань

Яскрава мінімалістична обкладинка або застосування різноманітних піктограм та графічних елементів за допомогою акцентного кольору встановлює моментальний контакт з користувачем видання. Продумана кольорова гама у модних тенденціях привертає увагу сучасного здобувача вищої освіти. Використання прийомів асиметричної верстки з активним «білим» простором не стомлює око під час навчання, а типографіка із характеристиками рубаних геометричних форм робить видання більш універсальним для перегляду на електронних носіях інформації.

Посібники та підручники з дотриманням сучасних тенденцій дизайну є актуальними інструментами заохочення до навчання молоді цільової аудиторії.

Література.

1. Тренды 2020 года в графическом дизайне. URL: <https://click-market.by/trendyi-2020-goda-v-graficheskom-dizajne.html>.
2. Кнабе Г.А. Энциклопедия дизайнера печатной продукции. М.: Диалектика. 2006. 726 с.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. М.: Архитектура. 2007. 392 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.
5. СОУ 18.1-02477019-09:2015. Видання. Видавниче оформлення і поліграфічне виконання. Показники якості. Показники якості.